

Warszawa,

Wyniki kontroli organizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

1. Informacja o kontrolowanych podmiotach

- a) Jednostki systemu oświaty odpowiedzialne za organizację wczesnego wspomagania rozwoju dziecka objęte kontrolą:
 - liczba przedszkoli objętych kontrolą: 317, w tym 225 publicznych i 92 niepublicznych.
 - liczba innych form wychowywania przedszkolnego: 64, w tym 33 publicznych i 31 niepublicznych.
- b) Rodzaje przedszkoli objętych kontrolą:
 - liczba przedszkoli ogólnodostępnych: 238
 - liczba przedszkoli integracyjnych: 58
 - liczba przedszkoli specjalnych: 21.

2. Liczba dzieci

Ogólna liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w kontrolowanych jednostkach: 98 567, w tym liczba dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka: 5 975.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach: 91 058, w tym liczba dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka: 5 175.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w innych formach wychowania przedszkolnego: 7 509, w tym liczba dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka: 800.

Kontrolą należało objąć dokumentację 3 losowo wybranych dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Jeżeli liczba dzieci była mniejsza niż 3, kontrolą należało objąć wszystkie dzieci posiadające opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

3. Tworzenie zespołów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

- a) liczba przedszkoli, w których utworzono zespół wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną: 312, co stanowi 98,4% ogółu przedszkoli objętych kontrolą.
- b) liczba innych form wychowania przedszkolnego, w których utworzono zespół wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w celu pobudzania psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia

nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną: 64, co stanowi 100% ogółu innych form wychowania przedszkolnego, objętych kontrolą.

4. Skład zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

- a) Liczba przedszkoli, w których w skład zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym: 270, co stanowi 85% ogółu przedszkoli objętych kontrolą.
- b) Liczba dzieci, które objęte są wsparciem zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w przedszkolu, posiadającego przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym: 785¹ co stanowi 95% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w przedszkolach objętych kontrolą, w tym:
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem pedagoga posiadającego kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka: 745, co stanowi 95% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem psychologa: 685, co stanowi 87% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem logopedy: 827², co stanowi 105% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem innego specjalisty: 605, co stanowi 77 % ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
- c) Liczba innych form wychowania przedszkolnego, w których w skład zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym: 57, co stanowi 89% ogółu innych form wychowania przedszkolnego, objętych kontrolą.
- d) Liczba dzieci, które objęte są wsparciem zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w innej formie wychowania przedszkolnego, posiadającego przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym: 172³ co stanowi 106 % ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w tym:
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem pedagoga posiadającego kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka: 152 co stanowi 88%

¹ Liczba dzieci niespójna z liczbą dzieci, których dokumentacja była objęta kontrolą, określona w pkt. 20a wyników kontroli.

² Liczba dzieci większa niż ogółem liczba dzieci, które objęte są wsparciem zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w przedszkolu, posiadającego przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym.

³ Liczba dzieci niespójna z liczbą dzieci, których dokumentacja była objęta kontrolą, określona w pkt. 20a wyników kontroli.

- ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
- liczba dzieci, które objęte są wsparciem psychologa: 134 co stanowi 78% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem logopedy: 158 co stanowi 92% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
 - liczba dzieci, które objęte są wsparciem innego specjalisty: 115, co stanowi 67% ogółu dzieci posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
5. Liczba dzieci, dla których zespół wczesnego wspomagania rozwoju dziecka ustalił, na podstawie diagnozy poziomu funkcjonowania dziecka zawartej w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, kierunków i harmonogramu działań podejmowanych w zakresie wczesnego wspomagania i wsparcia rodziny dziecka, uwzględniających rozwijanie aktywności i uczestnictwa dziecka w życiu społecznym oraz eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego funkcjonowanie w:
- a) przedszkolu: 812,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 164⁴.
6. Liczba dzieci, objętych wsparciem zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w przedszkolu, który nawiązał współpracę z:
- a) przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej, do którego uczęszcza dziecko, lub innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi, w celu zapewnienia spójności wszystkich oddziaływań wspomagających rozwój dziecka: 509,
 - b) podmiotem leczniczym w celu zdiagnozowania potrzeb dziecka wynikających z jego niepełnosprawności, zapewnienia mu wsparcia medyczno-rehabilitacyjnego i zalecanych wyrobów medycznych oraz porad i konsultacji dotyczących wspomagania rozwoju dziecka: 726,
 - c) ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb: 199.
7. Liczba dzieci, objętych wsparciem zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w innej formie wychowania przedszkolnego, która nawiązała współpracę z:
- a) przedszkolem, inną formą wychowania przedszkolnego, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej, do którego uczęszcza dziecko, lub innymi podmiotami, w których dziecko jest objęte oddziaływaniami terapeutycznymi, w celu zapewnienia spójności wszystkich oddziaływań wspomagających rozwój dziecka: 99,
 - b) podmiotem leczniczym w celu zdiagnozowania potrzeb dziecka wynikających z jego niepełnosprawności, zapewnienia mu wsparcia medyczno-rehabilitacyjnego i zalecanych wyrobów medycznych oraz porad i konsultacji dotyczących wspomagania rozwoju dziecka: 49,

⁴ Liczba dzieci niespójna z liczbą dzieci, których dokumentacja była objęta kontrolą, określona w pkt. 20a wyników kontroli.

- c) ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb: 32.
8. Liczba dzieci dla których zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka opracował indywidualny program wczesnego wspomaganie w:
- a) przedszkolu: 855,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 154.
9. Liczba dzieci, dla których zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w indywidualnym programie wczesnego wspomaganie uwzględnił działania wspomagające rodzinę dziecka w zakresie realizacji tego programu w:
- a) przedszkolu: 819,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 150.
10. Liczba dzieci, dla których zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka dokonywał oceny postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka w:
- a) przedszkolu: 845,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 160.
11. Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie w przedszkolu, dla których w indywidualnym programie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka określono:
- a) sposób realizacji celów rozwojowych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka, wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu społecznym i przygotowanie do nauki w szkole, eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym: 833,
 - b) wsparcie rodziny dziecka w zakresie realizacji programu: 822,
 - c) zakres współpracy z innymi podmiotami: 671,
 - d) sposób oceny postępów dziecka: 801.
12. Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie w innej formie wychowania przedszkolnego, dla których w indywidualnym programie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka określono:
- a) sposób realizacji celów rozwojowych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka, wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu społecznym i przygotowanie do nauki w szkole, eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku

- utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym: 154,
- b) wsparcie rodziny dziecka w zakresie realizacji programu: 151,
 - c) zakres współpracy z innymi podmiotami: 124,
 - d) sposób oceny postępów dziecka: 152.
13. Liczba dzieci, dla których zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka analizował skuteczność pomocy udzielanej dziecku i jego rodzinie w:
- a) przedszkolu: 819,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 154.
14. Liczba dzieci, dla których zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka szczegółowo dokumentuje działania prowadzone w ramach indywidualnego programu, w tym prowadzi arkusz obserwacji dziecka w:
- a) przedszkolu: 828,
 - b) innej formie wychowania przedszkolnego: 148.
15. Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie w przedszkolu, dla których w arkuszu obserwacji dziecka uwzględniono:
- a) imię i nazwisko dziecka: 809,
 - b) numer opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka: 793,
 - c) datę wydania opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka: 782,
 - d) ocenę sprawności dziecka w zakresie: motoryki dużej, motoryki małej, percepcji, komunikacji, rozwoju emocjonalnego i zachowania: 792,
 - e) ocenę postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym: 764.
 - f) informacje dotyczące poszczególnych zajęć realizowanych w ramach wczesnego wspomaganie: 764.
16. Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie w innej formie wychowania przedszkolnego, dla których w arkuszu obserwacji dziecka uwzględniono:
- a) imię i nazwisko dziecka: 148,
 - b) numer opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka: 148,
 - c) datę wydania opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka: 141,
 - d) ocenę sprawności dziecka w zakresie: motoryki dużej, motoryki małej, percepcji, komunikacji, rozwoju emocjonalnego i zachowania: 148,
 - e) ocenę postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym: 148,
 - f) informacje dotyczące poszczególnych zajęć realizowanych w ramach wczesnego wspomaganie: 146.

17. Liczba przedszkoli, które:

- a) zatrudniają kadrę posiadającą kwalifikacje do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela: 377⁵;
- b) dysponują pomieszczeniami do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, wyposażonymi w sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci: 428⁶.

18. Liczba innych form wychowania przedszkolnego, które:

- c) zatrudniają kadrę posiadającą kwalifikacje do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela: 86⁷;
- d) dysponują pomieszczeniami do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, wyposażonymi w sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci: 99⁸.

19. Liczba dzieci, objętych zajęciami wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w przedszkolu, w przypadku których zespół, w ramach zajęć współpracował z rodziną dziecka w zakresie:

- a) udzielania pomocy w kształtowaniu postaw i zachowań pożądanых w kontaktach z dzieckiem: wzmacnianie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami i dzieckiem, rozpoznawanie zachowań dziecka i utrwalanie właściwych reakcji na te zachowania: 812,
- b) udzielania instruktażu i porad oraz prowadzenia konsultacji w pracy z dzieckiem: 834,
- c) identyfikowania i eliminowania barier i ograniczeń w środowisku utrudniającym funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym, oraz pomocy w przystosowaniu warunków w środowisku domowym do potrzeb dziecka oraz w pozyskaniu i wykorzystaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu: 802,
- d) inny zakres: 79.

20. Liczba dzieci, objętych zajęciami wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w innej formie wychowania przedszkolnego, w przypadku których zespół, w ramach zajęć współpracował z rodziną dziecka w zakresie:

- a) udzielania pomocy w kształtowaniu postaw i zachowań pożądanых w kontaktach z dzieckiem: wzmacnianie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami i dzieckiem, rozpoznawanie zachowań dziecka i utrwalanie właściwych reakcji na te zachowania: 158,
- b) udzielania instruktażu i porad oraz prowadzenia konsultacji w zakresie pracy z dzieckiem: 161,
- c) identyfikowania i eliminowania barier i ograniczeń w środowisku utrudniającym funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym,

⁵ Dane niespójne z liczbą przedszkoli objętych kontrolą, wskazanych w pkt 1a.

⁶ Dane niespójne z liczbą przedszkoli objętych kontrolą, wskazanych w pkt 1a.

⁷ Dane niespójne z liczbą przedszkoli objętych kontrolą, wskazanych w pkt 1a.

⁸ Dane niespójne z liczbą przedszkoli objętych kontrolą, wskazanych w pkt 1a.

oraz pomocy w przystosowaniu warunków w środowisku domowym do potrzeb dziecka oraz w pozyskaniu i wykorzystaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu: 153,

d) inny zakres: 0.

21. Organizacja zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

a) wiek dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomagania rozwoju

Liczba dzieci w:	wiek										razem
	mniej niż 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
przedszkolu	0	2	9	54	147	210	239	133	60	12	866
innej formie wychowania przedszkolnego	0	0	2	6	26	46	43	23	10	6	162
razem	0	2	11	60	173	256	282	156	70	18	1028

b) średni wymiar godzin zajęć realizowanych w przedszkolu i w innej formie wychowania przedszkolnego z dzieckiem i jego rodziną w miesiącu: 7.

c) liczba dzieci w przypadku, których zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka prowadzone są:

- indywidualnie: 985
- grupowo: 160

d) liczba dzieci w przypadku, których miejscem realizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka jest:

- dom rodzinny: 16
- jednostka systemu oświaty: 1 013.

22. Wyjaśnienia dyrektorów przedszkoli i osób kierujących innymi formami wychowania przedszkolnego dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości najczęściej dotyczyły:

- a) braku kwalifikacji kadry do prowadzenia zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;
- b) składu zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka – w jego skład nie zawsze wchodzi specjaliści wskazani w przepisach (szczególnie dotyczy to psychologa);
- c) braku chętnych specjalistów do pracy w małych wiejskich placówkach;
- d) braku dodatkowych pomieszczeń do prowadzenia zajęć, nauczyciele wykorzystują zaplecze socjalne, do którego przenoszą pomoce dydaktyczne;
- e) braku uwzględnienia w indywidualnym programie wczesnego wspomagania wsparcia rodziny.

23. Spostrzeżenia wizytatorów podczas przeprowadzanych w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego kontroli dotyczyły:

- a) prowadzenia zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w trakcie zajęć edukacyjnych w przedszkolu,

- b) nie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju i kształcenia specjalnego niezależnie od siebie dla dziecka posiadającego opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - niektóre zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej określone i zalecone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego były organizowane jako zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju,
- c) braku uwzględnienia w analizie skuteczności udzielania pomocy w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka również oceny skuteczności pomocy udzielanej rodzinie dziecka oraz efektów stosowanych form i metod pracy,
- d) konieczności zapewnienia doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wsparcia rodziny dziecka zapewnianego w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju,
- e) braku zgodności kwalifikacji kadry pedagogicznej z przepisami prawa,
- f) trudności z zatrudnieniem specjalistów, głównie psychologów, obserwuje się brak zainteresowania specjalistów możliwością podjęcia pracy w przedszkolu (małe dzieci, zbyt mała liczba godzin, odległość placówki od podstawowego miejsca pracy),
- g) braku sprawowania systematycznego nadzoru pedagogicznego dyrektora nad pracą specjalistów.

24. Przekazane przez kuratoria oświaty wnioski z przeprowadzonych kontroli najczęściej dotyczyły:

- a) wskazania, że w większości przypadków zespoły wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka opracowują program wczesnego wspomaganie oraz dokumentują pracę z dzieckiem przy pomocy arkusza obserwacji, dokonują oceny poziomu funkcjonowania dziecka i jego postępów,
- b) nieprawidłowości dotyczą najczęściej: braku wsparcia dla rodziców, braku współpracy z przedszkolem, do którego uczęszcza dziecko, podmiotem leczniczym i ośrodkiem pomocy społecznej,
- c) dysponowania przez przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego średnio i dobrze wyposażonymi salami do zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka,
- d) prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie dziecka najczęściej w formie indywidualnej, w przedszkolu/innej formie wychowania przedszkolnego, a nie w domu rodzinnym dziecka.
- e) opracowywania dla dziecka jednego programu uwzględniającego indywidualny program wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz indywidualny programem edukacyjno-terapeutyczny⁹,
- f) braku powoływania do zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka specjalistów, posiadających przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonem rozwoju psychoruchowym, w szczególności pedagoga posiadającego kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka oraz psychologa,
- g) braku psychologów na rynku pracy, co powoduje trudności w zakresie skompletowania pełnego składu zespołu wczesnego wspomaganie,

⁹ Określony przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1309).

- h) prowadzenia wspomagania dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego w zakresie szczegółowego dokumentowania działań prowadzonych w ramach indywidualnego programu wczesnego wspomagania, w tym prowadzenia arkuszy obserwacji, oceny postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka.

25. Wnioski dla MEiN:

- a) uzupełnić informacje w Systemie Informacji Oświatowej o regulacje dotyczące możliwości organizowania zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka jedynie przez jednostki systemu oświaty, które zapewniają standardy określone w przepisach prawa oświatowego,
- b) na spotkaniu z kuratorami oświaty omówić zagadnienia związane z organizacją wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz innych możliwości wsparcia dzieci w systemie oświaty (w odniesieniu do przepisów prawa),
- c) zobowiązać kuratorów oświaty do przeprowadzenia kontroli doraźnych w jednostkach prowadzących zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, w których w skład zespołu nie powołano specjalistów określonych przepisami prawa,
- d) zestawienia zbiorcze przekazane przez kuratoria oświaty zawierają błędy, przede wszystkim dane liczbowe nie są spójne.